

[Holger Andersen.]

saa meget mere betydningsfuldt, som det jo blev rejst ved sidste Folkeforbundsfor- samling gennem et fra britisk-fransk- belgisk-italiensk Side stillet Forslag, som ogsaa Danmark tiltraadte, om Kellogg- Pagtens Indarbejdelse i Folkeforbunds- pagten. Forinden jeg imidlertid gaar over til at fremsætte nogle Udtalelser om Følge- virkningerne af denne nyeste folkeretlige Udvikling, dens Indflydelse paa Neutrali- tetsretten og Neutralitetsbegrebet, dens hele Indflydelse dermed ogsaa paa den moderne politiske Udvikling, vil jeg gerne tillade mig at gøre nogle Bemærkninger til den ærede Ordfører for det radikale Venstre, der som sidste Taler i Mødet i Gaar fremsatte en Række Udtalelser, der i meget høj Grad forbavtede mig.

Det ærede Medlems Udgangspunkt var dette, at han siger: her taler man — mig kan han altsaa ikke have sigtet til, for jeg havde ikke haft Ordet endnu, men det var vel navnlig det ærede Medlem Hr. I. A. Hansen, han sigtede til, maaske ogsaa det ærede Medlem Hr. Parkov — bare hele Tiden om de gamle Neutralitetskonven- tioner fra 1907, men der er jo sket meget i denne Verden siden 1907; vi har faaet Folkeforbundspagten og Kellogg-Pagten, og det er jo en almindelig anerkendt retslig Fortolkningssætning, at naar der er vigtige Forskelle mellem senere Ret og tidligere Ret, saa er det den senere Ret, der gælder. Det ærede Medlem begyndte med at frem- hæve, at Kellogg-Pagten jo lykkeligvis var saa let overskuelig, at der forhaabentlig ikke kunde opstaa store Diskussioner om Indholdet af den. Ja, det er jo saa som saa. Tager man Kellogg-Pagtens Ordlyd, de to Artikler, som den indeholder — for- uden altsaa den tredie, Ikrafttrædelses- artiklen —, ser det hele jo ved første Øje- kast saa simpelt og ligetil ud. Men naar man kender — og det er vigtigt for rigtig at forstaa et folkeretligt Dokument — hele den internationale Forhandling, der er gaaet forud for dette, naar man kender det Noteskifte, det hele er bygget op paa, naar man ved at de Forbehold, der toges af toneangivende Stormagter ved den Lejligh- ed, indgaar som et afgørende vigtigt politisk Dokument i Forstaaelsen af hele Kellogg-Pagtens Struktur og Rækkevidde, tager hele Forholdet sig straks anderledes ud, og det er jo da ogsaa en Kendsgerning, som ingen kan komme udenom, at Kellogg- Pagten har givet Anledning til meget ind- viklede Forhandlinger i de forskellige Parla- menter, hvor den har været forelagt til

Ratifikation. De mest udviklede Forhand- lingen — Forhandlinger, som jeg kunde ønske at ærede Medlemmer af dette høje Ting vilde stifte indgaaende Bekendtskab med — tror jeg nok fandt under det nordamerikanske Senats Behandling af Ra- tifikationen af Kellogg-Pagten, og disse har jo en ganske særlig Interesse derved, at Initiativet til Kellogg-Pagten, dens mange- sidede Udformning, netop udgik fra de nordamerikanske Fristaters daværende Udenrigsminister Kellogg, og vi ved alle, at bag ham stod den i mange Henseender overordentlig indflydelsesrige Formand for Senatets udenrigske Udvalg, Senator Borah, hvis yderst ejendommelige Udtalelser om Indholdet og Betydningen af Kellogg- Pagten jeg senere vil faa Lejlighed til at vende tilbage til.

Den ærede Ordfører for det radikale Venstre udtalte videre i Forbindelse med sin Omtale af Kellogg-Pagten følgende:

„Fortolkningsmæssigt og retligt er det dog saaledes, at de sidst vedtagne For- pligtelser binder i deres fulde Omfang ogsaa i Forhold til tidligere indgaaede Forpligtelser. Hvis tidligere indgaaede Overenskomster maatte indeholde noget, der strider mod de senere Vedtagelser, er de første ændret overensstemmende med de senere. Det er en ganske oplagt og given Ting. Derfor kan man ikke saadan uden videre gaa udenom de seneste.“

Rent principielt er jeg ganske enig med den ærede Ordfører for det radikale Venstre, men helt oplagt og givet er hans Opfattelse nu ikke, eftersom endog et Medlem af Kø- benhavns Universitets juridiske Fakultet som bekendt meget kraftigt har bestridt Rigtigheden af denne Konklusion. Jeg tænker herved paa en Afhandling, som Professor Knud Berlin har offentliggjort i et Tidsskrift, og hvori han meget bestemt forfægter den stik modsatte Opfattelse — saadan gaar det jo somme Tider ogsaa i den videnskabelige Verden. Jeg tror nu ikke, at den fremragende Repræsentant for Københavns Universitets juridiske Fakultet har Ret i denne Forbindelse, thi det For- behold, han tænker paa — hvorved Kellogg- Pagten ikke kunde komme i Strid med Folkeforbundspagten —, tog jo Sigte paa et ganske bestemt Forhold, nemlig dette, at Kellogg-Pagtens Given Afkald paa Krig ikke paa nogen Maade maatte eller burde komme i Strid med de Forpligtelser, man har paataget sig med Henblik paa Deltagelse i Folkeforbundets almindelige Sanktioner. Derimod maa man dog vel mene, at i de